У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 173. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СВОБОДА, СУБОТА, 18-го ВЕРЕСНЯ 1971 No. 173. VOL. LXXVIII

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 17 вересня 1971

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОР ЕДВАРД ГЕНРІ З ФЛЬОРИДИ ВНІС законопроєкт, за яким пенсіонери мали б право заробляти річно до 3 000 долярів без ніяких комплікацій, а пенсія мала б бути підвищена на 5%. Крім того, чоловіки могли б іти при повній пенсії на відпочинок не в 65, а в 62 роки. Ще не відомо, як зареагують на такі пропозиції члени Конгресу.

УРЯДОВА РАДА В СПРАВАХ КОШТІВ ПРОЖИТКУ опублікувала пояснення, в якому сказано, що законом заборонені будь-які підвишки заробітних платень, починаючи з 15-го серпня, і так до кінця 90-денного періоду „замороження". Однак, дозволено ретроактивне збільшення заробітної платні за працю, виконану ще перед 15-м серпня.

В СТОЛИЦІ ПОРТО РІКО САН ХУАНІ відбулася конференція губернаторів, а на вулицях — демонстрації прихильників державної незалежности Порто Ріко. Вони демонстрували назагал мирно, носячи плякати й часом вигукуючи „Єнкі, забирайтесь додому!"

БЮРО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ ПОВІДОМИЛО, що за перше півріччя 1971 року в ЗСА зменшилась кількість народин, хоча експерти передбачували збільшення кількости населення. Зареєстровано 1 мільйон 755 тисяч народжень — на 17 000 душ менше, ніж було за той же час минулого року. Зменшення кількости народжень можна пояснити як лібералізацією абортів, так і погіршенням економічного стану в ЗСА.

КЕРІВНИК ВІДДІЛУ ДЛЯ БОРОТЬБИ З НАРКОМАНСТВОМ при армії Джером Джеффі повідомив, що відтепер вояків і старшин в армії, які заживають наркотики, будуть лікувати примусово, не питаючи — як це було раніше, — їхньої згоди чи незгоди. Існуюча система добровільного зголошування й лікування себе не виправдала: з 86 000 вояків, серед яких 4 000 виявились наркоманами, добровільно забажали лікуватись тільки 23 особи.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ДЖАН ЛІНДЗІ СКРИТИКУВАВ Уряд під час переслухування в Сенаті за те, що Уряд не виявляє необхідної ініціятиви в збільшенні контролі над продажом ручної вогнепальної зброї. Д. Ліндзі домагався, щоб було заведено дуже стислу контролю, і не тільки в ЗСА — треба також контролювати продажу американської ручної вогнепальної зброї до сусідніх держав.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АЛЕК ДАГЛЕС ГЮМ заявив на своїй пресовій конференції у Каїро, що він переконався з розмов із єгипетськими лідерами, що вони щиро прагнуть замирення з Ізраїлем. Він назвав це надзвичайно позитивним фактом. Водночас він признав рацію єгипетським лідерам, що Ізраїль повинен евакуювати всі, окуповані ним, єгипетські землі та погодитись із Сирією і Йорданією щодо „незначних коректур кордонів". В Ізраїлі дуже невдоволені тією заявою британського міністра.

ДО ЄРУСАЛИМУ ПРИБУВ американський демократичний сенатор Едвард Кеннеді, який мав півторигодинну розмову з ізраїльським прем'єром Голдою Меір. Кеннеді признав рацію ізраїльським лідерам, що масові достави зброї Совєтами Єгиптові і Сирії вимагають зрівноваження новими доставами зброї Америкою Ізраїлеві і що тому ЗСА не повинні зволікати з постачанням Ізраїлеві бойових джетів.

СВІТОВИЙ БАНК СТВЕРДИВ у своєму останньому звідомленні, що масовий наплив втікачів із Східнього Пакістану до Індії може захитати всією економікою Індії і створити в ній критичну ситуацію. До Індії прибуло вже понад вісім мільйонів східньо-пакістанських втікачів і щоденно прибуває нових по 30.000 до 40.000, що робить по кругло одному мільйоні втікачів щомісяця. Більшість тих втікачів залишиться в Індії на постійне і треба для них помешкання, одягів і харчів та — в дальшому — праці для можливости прожитку.

ШАХ ІРАНУ І ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ ВІДБУЛИ засекречену довгу нараду, коли пакістанський президент Мохаммед Яхія Хан полетів несподівано на кілька годин до столиці Тегерану. Припускають, що іранський монарх Реза Пахвелі активно посередничає між Пакістаном і Індією, щоб вони поладнали свій гострий конфлікт, який виник внаслідку брутальної акції пакістанської армії проти бенгальців у Східньому Пакістані, що спричинило втечу поверх 8 мільйонів бенгальців до Індії.

ДВІ ЧАСТИНИ ПОДІЛЕНОЇ КОРЕЇ РОЗПОЧАЛИ повільний процес наближування з остаточною ціллю на оці — спершу „мирного співіснування" та потім якоїсь федерації чи навіть з'єднання. Червоний Хрест у Південній вільній і північній комуністичній Кореї обрав по 5-ох делеґатів для переговорів про з'єднання кругло 10 мільйонів корейців, що їх роз'єднала Корейська війна.

ПІВНІЧНО - ІРЛЯНДСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР БРАЄН ФОЛКНЕР ПРИЗНАВ, що він підписав наказ про арештування 219 осіб, що їх підозрівають у приналежності до тайної Ірляндської Республіканської Армії. Кілька тижнів тому арештовано в Північній Ірляндії 337 осіб, декого з них в міжчасі звільнено, але більшість перебувають у в'язницях без слідства і суду, за спеціяльним винятковим декретом. Опозиція в північно - ірляндському парляменті відмовляється від будь - яких розмов з урядом про реформи, поки не буде відкликаний той винятковий декрет.

Український Пластовий Сеніорат відбуде 7-му Велику Раду

В днях 9, 10 і 11-го жовтня ц. р. в Боффало, Н. И., в готелі Лафаст при Лафаст сквері відбудеться 7-ма Велика Рада Українського Пластового Сеніорату. В програмі 7-ої Великої Ради УПС обговорення рекомендацій сеніорської проблематики. Під тим оглядом ця рада повинна сповнити ролю Пластового Конґресу Другого у відношенні до питань пластового сеніорату. Учасники 7-ої Великої Ради та 9-го Крайового З'їзду УПС ЗСА, що відбудеться в тому самому часі і місці, відвідають в неділю перед полуднем могилу Начального Пластуна Сірого Лева.

Остання Велика Рада делеґатів країв відбулася в Боффало 1962 р. як п'ята, а 6-та ВР УПС відбулася кореспонденційною дорогою в 1967 році. Участь в Великій Раді УПС приймають всі краї через своїх делеґатів, або уповноважених.

Урядові, судові і громадські комісії перевіряють причини і наслідки бунту в'язнів в Аттиці

Губернатор Нелсон А. Рокефеллер під час пресової конференції в Ню Йорку відповідає на запити в справі здавлення в'язничого бунту в Аттиці. Він заявив, що доручення здавити бунт силою було „найтруднішим рішенням" його життя.

Олбані. —Ліквідація бунту в'язнів у стейтовій в'язниці в Аттиці біля Боффало закінчилася смертю 40 осіб, 30 в'язнів і 10 схоплених ними закладників та викликала найширший відгомін в Америці і в світі. Тепер різні стейтові, судові та громадські комісії основно перевіряють причини, перебіг та наслідки бунту і його здавлення. Губернатор Нелсон Рокефеллер призначив заступника генерального прокуратора стейту Роберта Е. Фішера для перевірки подій у в'язниці, прохаючи рівночасно Апеляційний Суд стейту призначити для розгляду всієї справи відповідну громадську комісію. Рівночасно Спілка Американських Громадських Вольностей звернулася до федерального суду з проханням признати їй право доступу до в'язниці в Аттиці та опитування в'язнів для ствердження їхнього погляду на справу. Дозвіл на вступ до в'язниці та опитування в'язнів одержали вже адвокати від стейтової в'язничної влади. Мимо великого зацікавлення справою бунту та його здавлення, ще досі є багато суперечностей навіть в самих урядових повідомленнях. Губернатор Рокеффелер на пресовій конференції висловив своє переконання, що дев'ять закладників згинули від куль в'язничної сторожі, стейтової поліції та цивільної ґвардії під час здавлювання бунту, але призначений губернатором для перевірки справи заступник генерального прокуратора Роберт Фішер заявив, що досі ще немає певности від чиїх куль закладники згинули.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПРО АТТИКУ

Московська „Правда" з 15 вересня повідомила про події в тюрмі в Аттиці поблизу Баффало під наг. „Кривава розправа в Аттиці", підкреслюючи „політичний характер виступу в'язнів американської тюрми". Зобразивши трагічні події в тій тюрмі, як „клясову боротьбу", московська „Правда" подала перелік вимог збунтованих, що їх не подавала так докладно американська поточна преса. До вимог збунтованих в'язнів входили: „Випустити всіх політичних в'язнів із усіх тюрем у ЗСА, звільнити з-під суду Анджелу Дейвіс, звільнити „Соледадських братів" Берріґен та інші".

Палата Репрезентантів схвалила обмежений законопроєкт проти дискримінації в праці

Вашинґтон. — У четвер 16-го вересня Палата Репрезентантів схвалила обмежений законопроєкт проти дискримінації в затруднюванні. Закон, що його деякі ліберальні демократичні законодавці та представники зорганізованого робітництва і організацій оборони громадських прав називають „гіршим від жадного", схвалено більшістю 285 голосів проти 106. Пропонований початково законопроєкт передбачав поширення прав і юрисдикції Комісії Однакових Нагод Затруднення, включно з правом безпосередньо встрявати в випадки дискримінації. Схвалений Палатою закон „обкроєно" виключно до права згаданої Комісії передавати випадки дискримінації в затрудненні на розгляд федеральному судові.

Журнал „Лук" припиняє свою публікацію

Ню Йорк. — Один з найпопулярніших американських ілюстрованих журналів „Лук" припинить свою дальшу публікацію з днем 19-го жовтня ц.р., повідомив під час пресової конференції Ґарднер Ковлс, предсідник корпорації Ковлс Публікейшинс, яка видавала „Лук". У повідомленні про припинення дальшої публікації „Лук", після 34 років безперервної його появи, сказано, що головною причиною цього є фінансові втрати. В одному тільки 1970-му році видавництво втратило п'ять мільйонів долярів у своїх прибутках, головно тому, бо поважна частина фірм, які досі оголошувалися в тому журналі, перейшла зі своєю реклямою на телевізію. „Лук", що затруднював понад тисячу редакторів і урядовців, є останньою більшою публікацією видавництва Ковлс, що належала до найбільших і найзаможніших. Впродовж останніх п'яти років ця видавнича корпорація припинила публікацію або продала п'ять щоденників, припинила публікацію книжок та обмежилася ще до видавання журналу „Лук", який виходив тиражем у шість з половиною мільйонів примірників, та до трьох телевізійних і двох радієвих станцій.

ПОМЕР СВ. П. О. ВАСИЛЬ СОЛОВІЙ

Філядельфія. — Отець Василь Соловій, бувший крилошанин Львівської Консисторії, бувший парох села Пуків, Рогатинського повіту й опісля в Куртіс Бей в Балтиморі помер на 81-му році життя в четвер, 16-го вересня. Священичі похорони відбудуться у вівторок, 21 вересня, з катедрального храму Непорочного Зачаття на український католицький цвинтар у Факс Чейсі біля Філядельфії. Осиротив велику родину в Америці й Україні.

ЗАКОРДОННІ І ВНУТРІШНІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТАМИ РОЗГЛЯДУ НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ НІКСОНА

Вашинґтон. — Президент Ніксон відбув в четвер 16-го вересня пресову конференцію, на якій у 15-ох відповідях на запити приявних журналістів — заторкнув різні справи внутрішньої і закордонної політики. З найважливіших — він потвердив, що Америка буде голосувати на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй за прийняття Комуністичного Китаю, що дасть Комуністичному Китаєві також місце в Раді Безпеки ОН. Президент заявив, що це станеться згідно з „реальністю", яка існує в Об'єднаних Націях. Водночас він заявив, що ЗСА будуть за збереження членства Вільного Китаю в Об'єднаних Націях, в цьому напрямку вживається рішучих заходів і Президент вірить, що вони будуть успішними. Він потвердив, що поїде до Пекіну, але відмовився подати докладну дату й денний порядок тамошніх нарад, бо це справи, що їх обопільно ще узгіднюється. Він заперечив, начеб в інтерв'ю комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая з представником „Ню Йорк Таймсу" Джеймсом Рестоном та в інших заявах Чу Ен-лая було щось нове ,чого той комуністичний китайський лідер не сказав уже в розмові з д-ром Генрі Кіссінджером. Однаково китайська, як американська сторони — заявив Президент — знають, що існують між ними великі розбіжності, але обидві сторони погодились, що в обосторонньому інтересі лежить обговорення тих розбіжностей.

Що стосується ситуації у Південному В'єтнамі, то Президент волів би, щоб там відбулися президентські вибори, призначені на 3-го жовтня ц. р., з більшим числом суперників, а не тільки з одним кандидатом, яким є теперішній президент Нуєн Ван Тіє. Американський амбасадор у Сайґоні Банкер вживав у цьому напрямку всіх можливих заходів, але — заявив Президент — не можна примусити когось, щоб кандидував, як він кандидувати не хоче. Президент не перечив, що демократія в Південному В'єтнамі дуже недосконала, але вказував на історичні приклади, включно з Британією і самими З'єднаними Стейтами, скільки-то часу забрало, щоб встановився в тих країнах демократичний устрій, який вивявився би теж у досконалих демократичних виборах. Тому президент Ніксон відмовився припинити всяку дальшу допомогу Південному В'єтнамові, як цього вимагає сенатор Генрі Джексон у зв'язку з одноособовими президентськими виборами у Південному В'єтнамі. Президент звернув увагу, що на 91 країну, яким ЗСА дають допомогу ,тільки в 30-ох діють президенти обрані у виборах за американським демократичним ладом.

З внутрішніх американських проблем — Президент дав зрозуміти, що й після того, як вигасне 3-місячний термін замороження цін і платень, буде збережена певна система контролі зисків, цін і платень. Він признав, що відірвання доляра від золота та проголошення додаткового 10-відсоткового мита на всі імпортовані товари спричинило невдоволення в таборі закордонних приятелів Америки ,але це логічно, бо торговельні й фінансові трансакції ЗСА переводять власне з приятелями. Він звернув увагу, що Японія продукує більше, як усі інші азійські країни з Комуністичним Китаєм включно. Тому Америка і Японія мусять бути торговельними суперниками. Але ці обидві держави свідомі того, що мусять бути приятелями й союзниками.

Щодо трагедії в Аттика, то Президент з вдоволенням підкреслив рішення губернатора Рокефеллера перевести реформу в'язничої системи у Нюйоркському стейті. З інших справ — Президент натаврував вислів сенатора Едмунда Москі, що він не братиме на увагу мурина, як кандидата на віцепрезидента. Президент звернув увагу, що чорний сенатор Едвард Брук із Мессачузетсу був обраний величезною більшістю голосів у стейті, який має тільки два відсотки чорного населення. У виборах у 1928 році головною проблемою була справа віровизнання президентського кандидата, що — мовляв — католик не може бути президентом Америки. Але в 1960 році католик (Джон Кеннеді) став президентом. Президент Ніксон висловився рішуче проти того, щоб раса або віровизнання — а не особисті кваліфікації — були критерієм у виборі кандидата.

129-те засідання Паризької конференції про В'єтнам — без успіху

Париж. — У четвер 16 вересня ц.р. відбулося 129-те з черги засідання так званої „мирової' конференції про В'єтнам, на якому знову не було ніякого позитивного висліду. Голова американської делеґації амбасадор Вілліям Портер просив комуністичну сторону, щоб вона потвердила або заперечила чи уточнила різні заяви, що їх представники комуністичної сторони зробили неофіційно впродовж останнього тижня, як ось у розмовах з сенатором Джорджом МекҐоверном. Комуністи відповіли, що вони можуть поінформувати про це американців на довірочній зустрічі, але відкинули пропозицію, щоб для цієї справи відбути закрите засідання Паризької конференції. Таким чином — одинокою справою, щодо якої обидві сторони погодились, було рішення — перевести чергове засідання конференції в наступний четвер.

Амбасадор Буш в Об'єднаних Націях мав нараду з 35 амбасадорами

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор Джордж Буш запросив амбасадорів 35-ох приязних супроти ЗСА держав на конференцію, на якій з'ясовував позицію З'єднаних Стейтів в справі допущення Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй і признання йому місця в Раді Безпеки, але й із збереженням членства в Об'єднаних Націях за Вільним Китаєм. У цьому напрямку ЗСА зголосили дві резолюції і ідеться про отримання підписів під ту резолюцію, бо скількість тих підписів і міжнародне значення держав, які підписали резолюцію, має психологічний вплив на вислід голосування. Альбанська резолюція, яка вимагає прийняття Комуністичного Китаю та виключення Вільного Китаю, має 19 спонзорів. Амбасадор Буш заявив, що він сподівається дістати 12-15 спонзорів. Але покищо три держави ,на які ЗСА рахували — Японія, Австралія і Нова Зеляндія — ще не вирішили свого становища.

Американська Україна в поклоні Лесі Українці в Клівленді

Клівленд, Огайо. — Після десятитисячного дводенного здвигу народу в поклоні Лесі Українці в Клівленді, що відбувся з ініціятиви Організацій Українського Визвольного Фронту в травні ц. р., з участю громадян із ЗСА і Канади, у цьому місті очікувано багатьох тисяч людей цієї суботи й неділі 18-19 вересня. Ці святкування заініціював Український Конґресовий Комітет Америки, при якому був створений Крайовий Комітет для відзначування 100-ліття з дня народження Лесі Українки, на чолі з головою п-і інж. Стефанією Пушкар, і з Діловим Комітетом святкувань у Клівленді, який там очолює мґр Василь Ліщинецький. „У велику річницю — століття народження Лесі Українки, сказано в заклику Крайового Комітету, найславнішої Дочки України, зберімося усі коло пом'ятника нашій поетці в Клівленді дня 19-го вересня ц. р., щоб віддати шану її невмирущому духові, що все життя боровся за волю і долю України".

Урочистості в Клівленді відбудуться за такою програмою:

У суботу 18 вересня в залі Норманді гайскул драматичний гурток при хорі „Трембіта" покаже драматичну поему Лесі Українки „Оргія". У неділю 19 вересня, після Богослужень в католицькій церкві св. Йосафата при 5720 Стейт ровд і в православній церкві св. Володимира при 5913 Стейт ровд на Пармі, від 10-ої години ранку — спільний сніданок в залі церкви св. Володимира. Об 11-ій г. ранку від'їзд до „Городу Культури" в Клівленді, що розташований у Рокефеллерівському Парку, біля бульвару Свободи, де відбудеться формування походу. Від 2-ої г. дня — святкування перед пам'ятником Лесі Українки, виконання видатного скульптора Михайла Черешньовського, здвигненого засобами СУА. Виступатимуть представники Уряду, Конґресу, стейтової і міської управи та заприязнених етнічних груп і українські промовці. Як сказано в офіційному повідомленні Крайового Комітету, „в програмі виступлять найкращі українські мистецькі сили, які відтворять творчість Лесі Українки". Сестрі геніяльної поетки і драматурга Лесі Українки, п-і Ізидорі Косач-Борисовій з Філядельфії, буде вручена „пропам'ятна таблиця від української громади в Америці". Святкування закінчиться дефілядою перед пам'ятником Лесі Українці і складенням вінків.

Під час святкувань можна буде набувати золоті, срібні й мідяні пропам'ятні медалі з зображенням Лесі Українки, виконання мистця М. Черешньовського

Збірні групи з поодиноких місцевостей виїжджати муть до Клівленду винайнятими автобусами. За інформаціями звертатись до Відділів УККА, до яких мають зголоситись також ті, хто їде приватними автами, задля забезпечення місця паркування. У приміщенні парохії св. Йосафата, сказано в офіційному повідомленні, „є приміщення для ґардероби". У мотелі „Говард-Джонсон" зарезервовані кімнати на нічліг, у цінах від 5 до 12 долярів, адреса мотелю: 14 043 Брукпарк, Клівленд, теле-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Танцювальний ансамбль СУМА з Міннеаполісу виступить на концерті Крайового Братського Конґресу в Денвері

Танцювальний ансамбль СУМА, Міннеаполіс.

Джерзі Ситі. — З нагоди річної конвенції Крайового Братського Конґресу Америки, який об'єднує 103 братські Союзи ЗСА і Канади, в цьому також УНСоюз, що відбудеться в днях 27, 28 і 29-го вересня ц. р. в Денвері, Колорадського стейту, відбудеться в Денвер Гилтон готелі, в неділю 26-го вересня, великий братський концерт, влаштований силами декілька Союзів, що беруть участь в конвенції. Український Народний Союз спонзорує, як і досі, виступ української танцювальної групи а саме СУМА з Міннеаполісу. Це визначне мистецьке об'єднання виступало вже на такому ж концерті п'ять років тому в 1966 р. в Міннеаполісі й здобуло тоді найбільше признання з-поміж усіх учасників концерту. Концерт влаштовує Братська Секція Конґресу, головою якої в цьому році є головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох, який і відкриватиме цей концерт.

День раніше, в суботу 25-го вересня ц. р., заходами місцевої української організованої громади відбудуться в залі Ґрендвю Юнайтед Чирч оф Крайст при 44 евеню й Ірвінґ вулиці в Денвері, свято: „Молодь у пошані Лесі Українки". У програмі свята визначну участь візьме також названа гостинна танцювальна ґрупа СУМА з Міннеаполісу, яка виступить з танцями, продукціями мандолінової оркестри і дівочого хору. В програму ввійдуть також слово головного предсідника УНС Йосипа Лисогора, сольоспів пані Марії Лисогір, гра на бандурі і спів пані Варвари Завадович та монтаж творів Лесі Українки у виконанні місцевої молоді. Після концерту відбудеться забава.

З нагоди побуту на денверській конвенції представників УНСоюзу, місцева союзова громада, об'єднана в 226-му Відділі УНСоюзу, секретарем якого є головний радний інж. Мирослав Кальба, приготовляє союзовий обід в залі Лотус Рум при вулицях дев'ятій та Баннок. Також плянуються відвідини представниками УНСоюзу у губернатора стейту Колорадо та відвідини у стейтовому Сенаті.

Очікується, що на всі ці імпрези громадно прибуде місцеве громадянство, а зокрема члени УНСоюзу. Недільний концерт в Гілтон готелі розпічнеться о годині 2-ій по полудні і триватиме точно дві години. Вступ на цей концерт є вільний, без ніяких оплат. В його програмці є поміщена знимка Української групи в національних строях та інформація про цю групу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65 ¢

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Свято Лесі Українки

З кінцем цього тижня відбуваються в Клівленді, в міському Культурному Городі біля пам'ятника Лесі Українки, великі, на крайову скалю святкування з нагоди 100-річчя з дня народження Лесі Українки.

Усі народи вшановують великі постаті своєї історії, але ніде у світі немає такого культу письменників і поетів, як в українців. Це логічно: Ґете для німців чи Шекспір для англійців — це геніяльні письменники, вони заторкували вселюдські проблеми, але їхні твори не пов'язані безпосередньо з долею їх народів. А коли й були поети національного горя, що закликали свої народи до боротьби, як польський Міцкевіч, мадярський Петефі чи болгарський Вазов, то ті народи таки мають свої держави, і хоч ті держави сателітні, комуністичні, таки мають змогу плекати рідну культуру.

Зовсім інше значення для українців Тараса Шевченка, культ якого не має собі рівного ні в якому іншому народі. Подібне місце в історії України Лесі Українки. Їх не можна характеризувати тільки, як великих письменників, бо їхні твори сповнені ідей, які надалі живі, актуальні, покищо не здійснені, — вони становлять стрижень української національної духовости і є актуальними політичними гаслами. Чар творів Лесі Українки, як і Тараса Шевченка, не тільки в їх високомистецькій формі, але власне у тому високоідейному змісті, що особливо промовляє до нас своєю актуальністю.

„... Або погибель, або перемога — сі дві дороги перед нами стали ..." — „Ні долі, ні волі у мене нема, — зосталася тільки надія одна ..." — „Се вже не раз бувало — я на чужину йшла шукать надій ..." — „Ні, я хочу крізь сльози сміятись, серед лиха співати пісні, без надії таки сподіватись, жити хочу! Геть думи сумні! .." Можна наводити десятки й сотні цитат з віршів і драм Лесі Українки, які писані неначе на нинішній день, і то власне неначе на адресу вільних українців у широкому світі, завданням яких є плекати ті ідеї, що до них не можуть одверто признаватись люди в Україні.

Тому цілком слушно і зрозуміло, що 100-річчя з дня народження Лесі Українки відзначають по всіх центрах українського скупчення в Америці й інших країнах поселення. І тому й дводенні крайові святкування у Клівленді в Огайо є святом всієї американсько - української спільноти, яка звеличує поетесу, як співця української недолі і жрекиню ідеалів волі, як ту полум'яну проповідницю, щоб проти надії сподіватись, як ту найславетнішу українську жінку, яка жила, „чекаючи просвітної години для люду свого".

„Червоний Хрест"

Після всього, що комуністи робили й роблять проти религії, важко асоціювати червоний колір із знаком хреста. Але в СССР все підкорене одній меті. Там діє організація під назвою „Червоний Хрест СССР", яка збирає серед населення гроші на допомогу при стихійних лихах. Ніхто тих зібраних фондів не контролює, крім представників режиму. Відомо, що коли страшні розливи річок наробили мільйонових збитків на Закарпатті і Львівщині, то люди там і тепер відбудовуються, прохаючи в листах допомоги з-за кордону ... Але коли в якійсь країні поза СССР станеться стихійне лихо, то вже й летять совєтські літаки бодай із ковдрами — на допомогу. „Червоний хрест" посилає допомогу туди, де це вигідно для московсько-комуністичної політики.

Два тижні у Підмосков'ї тривала „міжнародна зустріч молодих активістів організацій Червоного Півмісяця, Червоного Лева і Сонця, під гаслом „За здоров'я, гуманізм і мир", — сповістила совєтська преса з 10-11 вересня. Представники тих організацій прибули із 38 країн, „прослухали багато доповідей, відвідали культурні заклади Москви". У зустрічах з гостями — брали участь „представники совєтського студентства, члени організацій Червоного Хреста, виступали совєтські державні діячі" ... І в кінці, наслухавшись пропаґанди, всі ті делеґати „висловили подяку Червоному Хрестові СССР за теплий прийом", бо він „сприяє взаєморозумінню і дружбі".

І все це так, коли б тільки совєтський режим не ставив правду коміть-головою і не використовував „Червоного Хреста СССР" для пропаґування комуністичних ідей.

Панас Феденко

ВІН ВІРИВ У КОМУНІЗМ...

(З приводу смерти Хрущова)

Мюнхен. — З-поміж російських комуністів Хрущов був, мабуть, останній, що надіявся на успіх своєї партії, котра мала „догнати й перегнати Европу й Америку" у всіх ділянках господарства й культури. Він навіть визначив час перемоги комунізму — 1980 рік. Правда, Ленін ще в 1919 р. казав комсомольцям у Москві, що комуністичний лад запанує в Росії за 15 років. Але це пророцтво забулося, і Хрущов „підігрів" давню застиглу „юшку".

Коли Хрущов після смерти Сталіна повільно дійшов до влади в Москві, то якийсь Александров, мабуть російський еміґрант, написав книжку, що вийшла світовими мовами: „Хрущов — українець". Завдання автора зрозуміле: він хотів показати наївним читачам, що російський народ гноблять „чужинці". То був грузин Сталін, а на переміну прийшов „Хрущов - українець"...

На диво, ця легенда поширилася в світі. Мені самому не раз доводилося спростовувати цю вигадку в розмовах з людьми різних націй.

Заперечення „українства" Хрущова привезла делеґація Французької Соціялістичної Партії, що була в Москві 1956 року. У розмові з французами Хрущов сказав, що він „русский".

Відомо, що Хрурщов народився в Курській губернії, в селі, що має назву „Каліновка". Мені попався в руки репортаж про мешканців Каліновки: всі прізвища російські — Аляб'єв, Сорокін і т. д.

Батько Хрущова працював у Донецькому басейні в Україні. Коли Нікіта закінчив освіту в початковій школі в Каліновці, то батько взяв хлопця до себе, де він вивчився на слюсаря.

Після революції 1917 р. Нікіта Хрущов пристав до російської большевицької партії і помагав Москві в війні проти Української Народної Республіки. До української мови й культури та до ідеї незалежної України Хрущов, як і інші „колонізатори", ставився вороже. Такі були теж французи в Альжирі, що їх називали „чорноногими": вони вважали себе супроти арабів за вищу расу.

Хрущов був двічі одружений. Перша жінка умерла з голоду в Україні 1921 р. Хрущов не згадує, що той голод в Україні був особливо згубний, бо Москва не допускала закордонної допомоги. Друга жінка Хрущова Ніна (дівоче прізвище Кухарчук) жива. Одна дочка має ім'я Рада. Батько хотів цим показати свою відданість „радянській владі".

Молодого Нікіту партія послала вчитися на „робітничий факультет", де він доповнив свою освіту протягом 4-ох років. Головно інтересували його політичні науки, і після „робітничого факультету" Нікіта був службовцем у партійному апараті. Із Донбасу Хрущов вибрався вище по партійній драбині аж у Київ, де його зроблено головним організатором обласного комітету комуністичної партії.

1929 р. Хрущова послано в Москву вчитися в „Сталінській Індустріяльній Академії". Пильний виконавець волі „хазяїна" (Сталіна), Хрущов рік за роком здобував нові позиції в партійному апараті. В 1935 р. він був уже першим секретарем московського міського комітету партії і обласного комітету. То була пора кривавих „чисток" старих большевиків, і Хрущов щиро помагав Сталінові в цій роботі.

Мавши особливе довір'я Сталіна, Хрущов був посланий, разом з Молотовим і Єжовим в Україну 1937 р. для ліквідації „ухилів" в Компартії України. Молотов вимагав, щоб Центральний Комітет компартії України висловив недовір'я своїм провідникам, щоб виключив їх і прийняв нового секретаря — Хрущова. Учасники наради відмовилися виконати цю вимогу послів Москви. Тоді Молотов закликав представників КП(б)У їхати в Москву. Там Сталін учинив відому криваву розправу над непокірними. Про розмір чистки говорять числа: всі 11 членів Політбюра КП(б)У і 5 кандидатів були знищені. Всі 9 членів контрольної комісії КП(б)У були зліквідовані; всі 17 членів уряду Совєтської України зникли без сліду. Тільки два члени ЦК КП(б)У пережили чистку. Вони „вибрали" Хрущова на посаду секретаря ЦК КП(б)У в січні 1938.

„Нова мітла" почала діяти в першу чергу проти української мови й культури. В червні 1938 р. Хрущов мав промову в Києві на з'їзді КП(б)У:

„Товариші, тепер усі люди будуть учитися російської мови". („Правда", Москва, 11. 6. 1938). Русифікація України, почата після смерти Миколи Скрипника в 1933 році, була підсилена драконівськими засобами під командою Хрущова, бо теж комуністів українського роду і навіть неукраїнців - комуністів, що обстоювали гаку-сяку автономію України, проголошено за „буржуазних націоналістів" і „ворогів народу". Завзятий Нікіта в промовах грозив, що не завагається пролити „відро крови" ворогів за одну краплю крови комуніста...

Хто міг би тоді сподіватися, що вірний сталінець Хрущов виступить після смерти „вождя світового пролетаріяту" на з'їзді КПСС 1956 року з промовою - засудом Сталіна і його терору? Але Хрущов умів ховати свої думки, поки живий був „батько народів". Він навіть по-холопському танцював гопака, коли Сталін звелів і назвав Хрущова „хахлом"...

Умів Хрущов дійти до влади, наслідуючи методи Сталіна: об'єднати коло себе слабших проти сильнішого суперника, а потім відсунути від влади в партії теж слабших, що йому помагали проти дужчого. 1953 р. Хрущову вдалося знищити Л. Берію, незабаром „пішов у дубину" Маленков, пізніше звільнено прем'єра Булганіна, і 1958 р. Хрущов, перший секретар КПСС, став теж на чолі уряду СССР.

Після промови проти Сталіна на XX з'їзді партії 1956 р., скасовано концентраційні табори і „регабілітовано" мертвих комуністів: тільки одиниці з них пережили роки „великої чистки". Але „регабілітація" не була поширена на мільйони звичайних громадян, що загинули на каторжних роботах і в катівнях НКВД.

Скасуванням „культу Сталіна" Хрущов здобув популярність в масах і серед інтелігенції. Хрущов дав деяку волю літературі й науці. Він проголосив у 1956 році „мирне співжиття" країн комуністичних з державами, що мають інший устрій. Це була „ревізія" програми Леніна, котрий уважав, що війна СССР з „капіталістами" неминуча. Однак, Хрущов загрожував деколи „капіталістам", мовляв, „ми вас поховаємо". Хрущов почав виїздити в чужі країни, де вів розмови з представниками різних держав. Деколи дивував людей чудернацькими витівками: на сесії Об'єднаних Націй скинув черевика і товк ним по столі, на пресових конференціях лаявся по-московському, так що не було можливости перекладати слова прем'єра на культурну мову.

У внутрішній політиці Хрущов плянував усякі реформи: хотів будувати „агроміста", щоб скасувати різницю між містом і селом. Ділив СССР на економічні райони. Творив окремі партійні організації для міста й села. Велів розводити кукурудзу по всій території СССР в надії, що так удасться „догнати й перегнати" Америку. Здійснив шалений плян — перетворити степи Середньої Азії в родючі ниви. За цим проєктом розорано мільйони гектарів засушливої землі, вложено великі засоби в роботу, але виявилося, що цілинний хліб такий дорогий, що було б вигідніше купувати пшеницю з Канади, Америки або Австралії.

На біду, в Москві не розрахували, що розорана цілина в Азії стане жертвою вітрів-суховіїв. Сталося не раз, що „чорні бурі" понесли масу пороху на захід і засипали родючі поля, сади і ріки аж коло Чорного моря. За такий злочинний плян в демократичній країні прем'єр був би судово покараний. Але Хрущову - шкідникові нічого не сталося.

Хрущов так увірував у свою мудрість, що кинувся ліквідувати присадибні ділянки колгоспників, хоч ці карликові господарства постачають містам молоко, м'ясо, овочі, ґородину. Через таку „політику" Хрущова в СССР настала 1962-1964 р. харчова криза.

Новою програмою партії, що була затверджена р. 1961, Хрущов викликав невдоволення неросійських народів: в програмі поставлено завдання „зближення" і „злиття" народів СССР на основі російської мови. Хрущов вірив у свою непомильність і ширив культ власної особи. Навіть у словниках російської мови зроблено „реформи". Раніше при слові „хрущ" стояло пояснення: „шкідник (вредитель) сільського господарства". Однак, у словниках, надрукованих за влади Хрущова, це пояснення опущено.

Є в старогрецькій мітології ідея, що людина не сміє надто надіятися на свою силу, бо ця гордість (гюбріс) веде людей до загибелі. У Хрущова поволі розвинулася самопевність, і він почав робити небезпечні ходи в міжнародній політиці. 1962 р. він послав на Кубу кораблі з ракетами, які могли стати загрозою для Америки. Президент Кеннеді повідомив Хрущова, щоб забрав ракети з Куби, бо Америка не буде терпіти атомових бомб у своєму близькому сусідстві. Хрущов мусів виконати вимогу Вашингтону, сказавши, що „розум переміг"...

Після окупації Чехо - Словаччини „братніми арміями" 1968 року пишеться багато про „доктрину Брежнєва", забувають, що то є „доктрина Леніна" — ширити комуністичну диктатуру і обороняти її збройною силою. Навесні 1919 р. Ленін хотів був послати через нашу територію військо на Угорщину, де комуністи захопили владу. Хрущов цю „доктрину Леніна" ужив в

(Закінчення на стор. 3-ій)

СПРАВЕДЛИВА ТУРБОТА

З нагоди початку нового шкільного року київська преса повідомляла, що в Україні пішли до шкіл понад 8 мільйонів дітей. „Літературна Україна" з 3-го вересня подавала, що „понад 7 мільйонів дітей в українських школах навчаються рідною мовою".

У статті І. Цюпи в тій же газеті, під заг. „Дорогоцінність мови нашої", справедливо сказано: „Відчуття краси рідного слова облагороджує духовний світ людини ще в ранньому дитинстві. Той, хто не знає рідної материнської мови або цурається її, засуджує себе на злиденність душі". Так писав педагог і письменник О. Сухомлинський, а І. Цюпа додає: „Відійшли в небуття часи, коли царські сатрапи забороняли, утискали нашу мову, коли горезвісний Валуєв твердив, що „украинского языка нет и не было, то просто наречие". Названа „Літературна Україна" подає, що „в наші радянські дні українська мова стала державною мовою великого народу, слава про який лунає по всьому світі"...

Чи І. Цюпа і „Літературна Україна" живуть на Марсі?

Минулого місяця газета „Культура і Життя" сповіщала, що в Україні видавництва випустили „понад 5 мільйонів підручників" для початкових і середніх шкіл, без зазначення — якою мовою. Та коли б усі „понад 5 мільйонів підручників" були надруковані тільки українською мовою (із зросійщеним правописом), то й тоді це тільки мала частина всієї кількости підручників, що їх потребують „понад 7 мільйонів дітей", які навчаються українською мовою, бо на одного учня припадає в середньому 5-6 підручників. До нестачі підручників долучується нестача зшитків, олівців, пер, чорнила й іншого „дріб'язку", такого важливого в процесі навчання. В Україні не можна придбати ні однієї серії діяпозитивів-прозірок для шкіл, що мали б українськомовні підписи: всі підписані російською мовою, та й на українську тематику їх майже немає.

В совєтській українській пресі раз-по-раз публікуються „голоси читачів" про те, що годі знайти українську книжку, особливо для дітей, у книгарнях. І як її знайти, коли наклади дитячих українських видань в Україні хитаються між 10-25 тисячами примірників? Що ж це означає для „понад 7 мільйонів"?

Українці - туристи з ЗСА, Канади, Англії, повертаючись із літньої мандрівки по Україні, в один голос стверджують, що вже в деяких містах немає навіть українських назв вулиць, пошти, залізничних вокзалів; що на пошті в „державі українського народу" пропонують тільки російськомовні блянки й посвідки; що російська мова проникає навіть до сільських ударників - бриґадирів, котрі „змикитили", що для вислуги перед окупаційним режимом треба „штокать" і „какать" — треба топтати самих себе, зневажати український національний скарб.

„Літературна Україна" мало коли радує читачів статтями на тему української мови. Газета в числі з 3-го вересня виявила справедливу турботу про стан і розвиток — чи занепад — української мови на її Рідній Землі. Але згадка про те, що „відійшли в небуття часи", коли в Україні росіяни топтали українську мову, не тільки перебільшена, а й жалюгідна: підштовхувані окупантом, вже й деякі українці її почали топтати, вважати „мужицькою", хоча на нашу мову досконало перекладено вже сливе всього Шекспіра!

Щоб по-справжньому любити, треба знати. Окупаційний режим робить все, щоб український народ, його діти не знали української мови, а отже й не любили цієї однієї з найспівучіших, найбагатших мов світу.

Не можна вимагати, сидячи в Америці, щоб „Літературна Україна" виступала з критикою й викриванням заходів московського окупанта. Але така газета, як і інші, могла б — на основі совєтських законів — таки значно більше робити в цій ділянці. Турбота за українську мову повинна стати турботою кожної української людини, без політичних і географічних кордонів.

Леонід Полтава

З НАШИХ БУДНІВ

РАДІСНА ПОДІЯ

На мою думку, до кодексу етики українського журналіста необхідно додати ще один параграф, який я навіть поставив би на першому місці, перед усіми іншими пунктами. А саме: зобов'язати українських редакторів і співробітників преси, щоб вони обов'язково читали всі ті матеріяли, які здають до друку, якщо не перед їх опублікуванням, то принаймні після того.

А то виходять інколи курйозні випадки, щоб не назвати їх сміхотворними. Берете, наприклад, до рук в патріотичному дусі редаґований тижневик із рідної Канади і, навіть його не розгортаючи, спиняєте своє око на бойовому заголовку першої статті, на першій сторінці: „Всі на фронт боротьби проти мішаних подруж!" В цьому місці, як то кажуть, коментарі зайві, переповідати змісту статті не приходиться, бо заголовок говорить сам за себе: на який фронт треба нам маршувати і з яким ворогом боротись.

Але з цікавости перегортаєте ще кілька сторінок тижневика і кидаєте оком, скажемо, на 6-ту сторінку, що має рубрику „Товариська Хроніка". Ця сторінка оздоблена переважно фотознімками радісно усміхнених новоженців, як також фотографіями тих заслужених громадян, які відсвятковують срібний чи золотий ювілей щасливого, подружного життя. І що ж надибуємо в цій „Товариській Хроніці" під титулом „Радісна подія"?

„Важлива і радісна подія, — читаємо, — сталася в родині п-тва Віктора і Анни Т., бо їх син, Всеволод, активний у нашій громаді молодий професіоналіст (перераховуються його університетські ступні і назви шкіл, які закінчив), — одружився з п-ною Анджелікою Монтінеґро, дочкою лікаря, д-ра Сильвіо Монтінеґро, з місцевої знаної, католицької родини... Дружбами були (переважно українські прізвища), дружками — прізвища італійські, перемішані з англо-саксонськими, що бринять подекуди по-одеському. Вінчання відбулося в українській католицькій церкві св. Івана Христителя, весільне прийняття в італійському ресторані „Коломбо" (чим підкреслено „соборність" цього підприємства). Розуміється — гості бавилися чудово, в прекрасній атмосфері, а під час прийняття, на заклик п. Фронтового, присутні склали 75 долярів на пресовий фонд згаданого вгорі тижневика, за що редакція складає всім присутнім сердечну подяку, а молодій парі, Всеволодові та Анджеліці, бажає многих і щасливих літ!

Автор цих рядків, як скромний хронікар біжучих чи текучих подій з нашої буденщини, ані не схвалює, ні не засуджує „радісної події", зареєстрованої в „Товариській Хроніці" канадійського тижневика. Але має таке враження, що редактор тижневика, мабуть, теж був запрошений на це весілля і так славно на ньому загуляв, що, вертаючись до редакції, по дорозі збився з фронтової лінії боротьби проти мішаних подруж.

Ікер

К. Крупський

„БАГАТА ТИ ЄСИ..."

„Багата ти єси і бідна Україно". — Ці слова з вірша Романа Купчинського прийшли мені на гадку, коли читав я статтю „Український Клондайк", передруковану з совєтської „Робочої Газети" в журналі англійською мовою „Спутнік" за липень, ц. р.

Клондайк — це район у північно-західній Канаді на території Юкону, де в половині XIX стол. відкрили багаті поклади золота. В 1900 р. видобуток золота дійшов там свого вершка, але відтоді постійно зменшується.

Стаття „Український Клондайк" починається такою нотаткою: „Не маю сумніву в тому, що в недалекому майбутньому Україна стане головним постачальником дорогоцінних металів та іншого, не менш важливого для нашої державної економіки", — сказав д-р Ніколай Семененко, член Української Академії Наук та директор її Інституту Геохемії і Фізики Мінералів. Професор зробив це передбачення і висловив інші цікаві думки в інтерв'ю з Т. Ґонтою, кореспондентом київської „Робочої Газети".

Наводимо зміст цього інтерв'ю:

„Цілий світ знає про Донецький вугільний басейн України та поклади залізної руди в Кривому Розі. Обидва ці центри працюють інтенсивно вже більше як століття. Може ресурси їхні скоро вичерпаються? Може тоді забракне Україні мінералів? Алеж Україна посідає більше, як тільки вугілля і залізо. Вона продукує також нафту та газ. (Борислав і Дашава). Інші важливі газові ресурси є в Шебелинці біля Харкова. Поблизу Нікополя є поклади манґану. Недавно ми знайшли титаній та кілька інших мінералів. Багато людей ще думають, що Україна, кажучи геологічно, є необіцяючим тереном, пильно простудійованим, вичерпаним і вже не має ніяких несподіванок для геологів.

„Правда, це не Сибір з його в більшості ще не дослідженими підземними теренами, що, як передбачають совєтські науковці, приховують невичерпні поклади. Однак, якщо хочемо порівняти Україну з іншими частинами Совєтського Союзу, то було б найкраще порівняти її з Уралом. Зверхнім виглядом та територія є ближчою до України, ніж безмежний Сибір.

„Урал так, як і Україна, має поклади залізної руди (Урал, як і Кривий Ріг, використовується вже понад сто років). Урал має також вугілля, хоч не так багато, як Донецький басейн".

На цьому місці перервемо цитувати статтю „Спутніка", щоб звернути увагу на непомітну, але суттєву річ: „Спутнік" пише англійською мовою „The Urals", а поруч „The Ukraine". Тут уже сам правопис вказує англомовному читачеві на те, що відношення цих двох географічних назв до „матушки Росії" те саме. Писати англійською мовою „The Russia" чи назву будь-якої іншої країни у світі, додаючи перед назвою „the", абсолютно неправильно. Отже, коли ставиться цей вказівник перед назвою „Україна", то автоматично дається зрозуміти читачеві, що це — провінція якоїсь країни.

Та продовжуймо статтю „Спутніка":

„Урал є славним не з його вугілля і заліза, хоч треба мати на увазі, що на Уралі є майже всі елементи, які знаходяться на таблиці Менделеєва. Понад усе Урал є знаним з покладів металів включно з золотом і сріблом. Наша республіка потенційно багатша за Урал. Урал зазнав два цикли формування гір, що супроводилось творенням нових мінералів.

„Структура земної кори в Україні творилася протягом десяти циклів. Отже, Україна мусить мати більше мінералів, як Урал. Такі далекосяглі висновки випливають з нашої теорії метаморфози зон земної кори.

„Що це за теорія? — „Метаморфізм" означає геологічні метаморфози. Згідно з мітологічними ідеями старовини, герої наших геологічних метаморфоз живуть у сфері Плуто — царстві мертвих. Але хоч це й каміння, його не можна уважати мертвим, бо воно має своє власне життя і свої власні метаморфози — фізично-хемічні трансформації із змінами в композиції і структурі. Найбільш важливим є метаморфізм, що зформував мінеральні аґреґати включно з золотом і сріблом. Такі трансформації дали найбільш важливі вислідн в періоді активного творення гір.

„Україна, як уже сказано, пережила у п'ять разів більше орологічних циклів, як Урал, і тому вона є дорогоцінною шкатулою.

„Не входячи в подробиці, які цікавлять тільки експертів, можемо сказати, що ця теорія репрезентує новий підхід до проблем метаморфізму. Вона обіцяє нам нову базу розуміння законів, що керують формацією мінералів. Вона допомагає знаходити ще невідкриті поклади мінералів. Ця теорія є особливо важливою для дослідження кристальних шильдів, як ми називаємо деякі ізольовані геологічні формації — величезні бльоки земної кори, завширшки на сотні миль. Вони складаються зі щільного як ґраніт кристального каміння, що творить породу, або відділені від поверхні шаром осілого каміння (скам'янілий пісок і лупак), тонший, як той, що вкриває навколишні рівнини і гори.

„Нині геологи дивляться на підземні багатства України в новому світлі. Теорія, про яку я говорив, може бути застосована до кристальних шильдів України — величезних геологічних формацій, що межують з Карпатськими й Кримськими горами на півдні і заході, а з Дніпрово-Донецькою заглибиною і пофалдованим Донецьким басейном на сході.

„Шильдова зона має багаті поклади заліза, манґану, золота, діямантів та інших мінералів. Український кристальний шильд дуже подібний до канадійського, індійського, бразилійського і ґвінейського з багатими покладами заліза і незалізних металів включно з титанієм, платиною, золотом і діямантами. Правда, українські поклади на перший погляд можуть видаватися біднішими. До останнього часу в басейні Кривого Рогу видобувано тільки залізну руду, манґан біля Нікополя та графіт і каолін.

„Пізніше геологи знайшли родовища титанію, цирконію і ніклю. А де ж золото, срібло і платина? Де діяманти? Я настоюю на тому, що Україна все це має, але геологи ще не відкрили цих багатств.

„В 1969 р. при Українській Академії Наук створено Інститут Геохемії та Фізики Металів і тому першим нашим кроком було укласти угоду з Міністерством Геології України, яке опрацює спільну програму на роки 1969-75. Ця програма включатиме вивчення кристальних шильдів України та їхніх меж, а також шильдів інших провінцій.

„Головною ціллю цієї угоди є розв'язати ключові проблеми геології України, піднести ефективність виглядів та привести вислідн досліджень ближче до практичного застосування. Ми запопонували Міністерству перевести спеціяльні просвердлювання, щоб дослідити найбільш надійні місця покла-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Роман Мороз

„ПЕРША ПРИБРАНА БАТЬКІВЩИНА"

(Промова на Першому з'їзді Українців-Аргентинців на Союзівці, 11-12 вересня, 1971 р.)

Ця наша зустріч, як знаєте, не є політична, ані професійна, ані релігійного характеру. Це зустріч людей, що їх лучать спомини спільної долі в тяжких повоєнних часах та спільні для нас усіх переживання, коли ми ставили перші кроки в чужій і незнаній нам країні, якої мови ми тоді не знали та якої економічна структура не була надто сприятлива для політичної еміграції, що складалася переважно з інтелігенції та професіоналів. Ремісників чи фармерів, як знаєте, між нами майже не було.

Тільки деякі з нас, щасливіші, що десь- колись навчилися якогось ремесла, як „сольдатори" електро-механіки, столярі тощо, знаходили без труднощів менше чи більш задовільно-платну працю і ті скоріше ставали на власні ноги. Але велика більшість з нас, яка крім професійного знання і вишколення нічого більше не знала, була змушена брати роботу „пеонів", чи всякі інші низько платні зайняття, що їх в Арґентині не бракувало. Характер праці та наші тодішні заробітки не стояли однак у жадній пропорції до нашого образування, професійного вишколу, знання чи здібностей.

Але треба було жити й люди мусіли братися за будь-яку працю, що давала б хоча мінімальний заробіток, потрібний для забезпечення прожитку, собі і дітям. Отож, життьовий стандарт нас усіх, нових іміґрантів, в Арґентині не був високий.

Але, хоч Арґентина не дала нам добробуту й економічне положення багатьох із нас не було світле, проте Арґентина дала нам інші вартості, багато цінніші за гроші, мастки і матеріяльний добробут, вартості, в пошуках за якими ми вирушили в далекий і незнаний нам коninент, „вартості, за які на протязі тисячліть народи проливали кров, провадили війни, за які ідейні люди віддавали добровільно і героїчно своє життя.

Саме Арґентина дала нам ці вартості — повернула нам людську і національну гідність та свободу, — свободу переконань, свободу віри, свободу національних виявів, врешті індивідуальну свободу для нас і наших дітей жити там і так, як і де ми собі цього бажали. Арґентина звільнила нас від страху перед НКВД і Гештапо, перед вивозами, Колимами, Казахстанами, перед арештами, в'язницями, концтаборами і поворотом на так звану „родіну".

Ми віддискали в Арґентині нашу національну та особисту гідність і душевний спокій, перестали бути об'єктом поліційної обсервації та підозрінь. В Арґентині ми почали віддихати повними грудьми вільних людей і спокійно спати. Ми перестали носити з собою зубну пасту і щіточку до зубів. Непевність завтра і всюдиприсутній страх розвіялись і ми почули себе вільними — може для декого і перший раз у його житті, бо до того часу ми завжди жили під чужими режимами, включно з Польщею, які більше чи менше обмежували нашу свободу, загрожували нам репресіями.

І саме те, що я повище згадав, зробило нас в Арґентині майже евфорично-щасливими! Ми з перших таки днів поселення полюбили Арґентину й арґентинців. Їхня національна прикмета — всі справи брати з-легка і завжди mañana, mañana, no se apure y quede se tranquilo, була досить подібною до деяких рис нашого національного характеру. Нам не комплікували життя буенос-айресівська humedad, ані мільярди москітос. Ми, українців в Арґентині, почували себе однією родиною, не дивлячись на соціяльні чи релігійні різниці чи походження (думаю про галичан і придніпрянців). Вистачило в Арґентині бути українцем, щоб бути другому українцеві — приятелем.

Це почуття єдности і взаємоприхильности перенеслося з нами з Арґентини аж до Північної Америки. Екс-арґентинець — це для нас поняття рівнозначне з приязнею та почуванням спільноти. І тому цей наш з'їзд носить характер товариськодружньої зустрічі. В ній відбивається і сантимент до Арґентини і згадування спільно прожитих років початкової еміґрації. Ми всі раді знову, по 15-16-ти роках зустрітися, згадати старі-добрі часи, відновити давні знайомства і наш сантимент до нашої першої прибраної Батьківщини — Арґентини.

Є ще одна мета цієї нашої зустрічі, а то — зібрати потрібні фонди на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос-Айресі й цим заманіфестувати наш дальший зв'язок і духову єдність з нашими, так сказати б, залишенцями в Арґентині, з тими нашими „пайсанами", які вирішили не мандрувати на Північ, а залишитися на землі **Сан Мартіна.**

Якщо ви мої виводи і погляди на цю справу знайдете вірними, то я певен, що ви виявите ініціяторам та організаторам цієї товариської зустрічі вашу вдячність та признання — рясними оплесками!

Окреме наше признання належиться в першу чергу людям, які „породили" саму ідею зустрічі і майже повністю впровадили її в життя і чин, а саме пп. Михайлові Івасівці та Михайлові Бурчакові. Дальшими активними членами Ділового Комітету були: д-р Микола Барусевич, інж. Юліян Гошовський, мґр Степан Путикевич і п. Фарміґа-старший. Допомагали в праці Комітету наші пані: Галина Андреадіс, Софія Барусевич, проф. Павлина Данчук, мґр Ольга Мороз. Реферат молоді був у руках Андрія Фарміґи. Комітет складає особливо щиру подяку нашим мистцям-ексарґентинцям, які погодились безкоштовно віддати свої мистецькі таланти для прикраси та уприємнення нашої сьогоднішньої зустрічі.

Ще раз хочу підкреслити, що наш з'їзд є виключно товарисько - сантиментального порядку і тому він не матиме жадної політичної, релігійної чи іншої закраски. Тим-то і не буде в нас, крім товариських зустрічей та розваг, жадних політичних чи іншого роду проблематичних доповідей, промов тощо. Під кінець цього зібрання ми предложимо для вашої апробати резолюцію-привіт нашим братам в Арґентині, а якщо ви її схвалите, ми постараємось помістити її в українській пресі.

Клівлендські пластуни перемогли на Балтійських Ігрищах

Клівленд. — В рямцях цьогорічних „Балтійських Ігрищ", що є найбільшою спортовою імпрезою литовців, лотишів і естонців — відбулися дня 11 серпня в Клівленді легкоатлетичні змагання, в яких на запрошення ділового комітету взяли участь українські змагуни з пластової Станиці в Клівленді. Змагання відбувалися на новому, модерному стадіоні Комюніті Коледжу, що дало нашим легкоатлетам змогу вперше спробувати сил на тартанових доріжках та пізнати їх перевагу над вживаними досі жужльовими, цегляними, камінними чи трависто-пісковими біжнями. Мимо скромного числа (11), пластуни можуть почванитися дуже поважними успіхами, займаючи 6 перших місць, 9 других та декілька дальших, пунктованих позицій.

В молодшій групі змагунів — Андрій Павлишин добув перше місце в меті ратищем і звання „балтійського чемпіона", Вол. Дубик дійшов до фіналу бігу на 100 м. та 110 м. з плотиками й був другим в меті ратищем.

В групі старших теж наші перемоги чергувались одна за одною, доказуючи добру клясу й солідну підготовку пластунів. Перші місця зайняли: Богдан Сушко в стрибку у висоту, Роман Ліщинецький в бігах 110 м. з плотиками та 1500 м., Ігор Ковалисько в бігу на 3000 м., та Зірка Смаль-Стоцька в бігу на 800 м. Другі місця добули: Ірка Давидович в меті диском, Мотрія Василюк в бігу на 800 м., жіночі гінці 4x100 м. та в чоловічих конкуренціях: Р. Ліщинецький в стрибку у висоту й бігу на 3000 м. Б. Сушко в бігу 110 м. з плотиками. І. Ковалисько в бігу на 300 м. та А. Павлишин в меті диском. Крім вичислених, участь в змаганнях брали ще: Орест Стецяк, що дійшов до фіналу в стусані кулею й меті ратищем, Андрій Фединський, що був третім в стрибку у висоту та Ірка Хома, що була четвертою, у фінальному бігу на 100 м. та п'ятою в стусані кулею — інформує Степан Маланчук, спорт. референт Станиці.

Американська Україна в поклоні Лесі Українці в Клівленді

(Закінчення з 1-ої стор.)

фон: 267-2350, їхати 17-кою по 1-17 до виїзду Захід 130 — 3 хвилини.

З Ню Йорку інформують, що Окружні Ради Союзу Українок Америки Ню Йорку й Нюарку організують поїздку автобусами до Клівленду, за 25 дол., з нічвілею в мотелі — 35 дол., в ці кошти вчислено вже і вступ на площу святкування. Від'їзд від Укр. Народного Дому при 2-й евню 18 вересня о 7-й ранку, повернення в неділю о 6-й вечора з Клівленду. Місця замовляти: в Ню Йорку — п-і Наталія Хоманчук: 726 - 4428, в Нюарку — Е. Мартинець: 374 - 2433.

З Клівленду повідомляють, що в дні 26 вересня до Клівленду прибуде з Торонта театр „Заграва", який покаже в залі Норманді гайскул виставу забороненого антимосковського твору Лесі Українки „Бояриня".

ВІН ВІРИВ У КОМУНІЗМ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

листопаді 1956 р., пославши своє військо на Угорщину, яка постановила створити у себе демократичний лад.

Хрущов дійшов до влади інтриґами, як і Сталін. 15-го жовтня 1964 р. його звільнили теж інтриґою його найближчі товариші — Брежнєв, Косиґін та інші, — коли він опинився на „дачі" в Сочі біля Чорного моря. З того часу Хрущов доживав віку під Москвою і про нього було дуже мало чути. Мабуть, він тяжко переживав своє „пенсіонування".

В 1971 році з'явилася на ринку в вільному світі книга — „Хрущов згадує". Кажуть знавці, що то робота аґентів КГБ, щоб заробити гроші і „допекти" Хрущову — „дачникові", котрий напевне оповідає - скаржиться своїм відвідувачам на кривду, яку йому вчинили Брежнєв з товариством. Є в цій книжці згадка про голод в Україні, що лютував на нашій землі 1946/1947 р. з вини московського уряду. Хрущов зазначає, що в Україні в той час поширилося людоїдство... Кожний свідомий читач може прийти до переконання: коли б Україна була вільна, то напевно у нас люди не вмирали б з голоду.

З приводу смерти Хрущова в різних країнах преса і політичні діячі дають високу оцінку Хрущову: одні щиро, другі за правилом дипломатичного лицемірства: Де мортуіс аут бене аут ніґіль (Про мертвих добре або нічого).

Моя думка про Хрущова та інших апаратчиків: в диктаторській державі, де все тремтить перед поліційною владою і все контрольоване, не треба великої мудрости, щоб „речами керувати". Прем'єр Італії Кавур казав: „Під станом облоги кожний осел може керувати державою". Адже, коли немає опозиції, немає критики, „од молдавина до фіна на всіх язиках все мовчить, бо — благоденствує". (Т. Шевченко).

До цих держиморд належав і Хрущов. Про поліційний режим писав чеський поет Карел Гавлічек, сучасник Шевченка:

„Боже, бути поліцейським
Що за вжитки гарні!
Кого схочеш,
того й цупиш,
Преш до буцигарні..."
(Переклав Іван Франко).

У ФРАНЦІЇ ЗВІЛЬНИЛИ або перенесли на емеритуру п'ятьох поліційних старшин, які, як керівники професійної спілки поліцистів, погрожували, що вони захоплять будинки міністерства фінансів, прем'єра та навіть президента, щоб примусити їх прийняти вимоги поліцистів щодо кращої винагороди. Міністер внутрішніх справ Раймунд Марселлен різко виступив проти таких метод.

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН ЗАЯВИВ, що він не дозволить на існування на території будь-якої військової формації, яка не буде під начальним йорданським командуванням і не визнаватиме суверенности йорданської держави і влади. Це стосується арабських партизанських організацій, що їх йорданська державна армія зліквідувала: Єгипет і Савді арабія посередничать, щоб деякі ті організації відновити за згодою і порозумінням з королем Гуссейном.

Успіхи д-ра Ярослава Гарасимовича

д-р Ярослав Б. Гарасимович

Ярослав Богдан Гарасимович, син Ірени й бл. п. УСС-а Лева Гарасимовичів. Народився він 1-го червня 1947 р. Після закінчення Другої світової війни — півторарічним хлопчиком, його доля з родичами - скитальцями, закинула аж в Параґвай в Південну Америку. Там, нагло на удар серця помер його батько. Мати в боротьбі за існування тяжко працюючи, провадила невелику господарку в містечку Гварамбере 33-и кілометри від Асунціону, куди возила молоко, чи інші продукти своєї праці на продаж. Але малий ще тоді Ярослав не зважаючи на параґвайське напів-індіянське оточення говорив дома українською мовою. Мама не могла ввесь час займатися сином. Навчила його читати й писати українською мовою бабуня Лусія. Ця національна ознака — знання мови батьків залишилась його свідомою і твердою характеристичною рисою. Ходив він до місцевої параґвайської школи й навчився бездоганно володіти еспанською, по місцевій назві — „кастеляно" — мовою. Крім того, навчився індіянського діялекту — мови „ґварані", що її вживає 80% місцевого населення. Сьогодні Ярослав, що колись також трохи мав можливість послухати й нашої науки у маленькій Рідній Школі в Асунціоні, кінчає в столиці Параґваю курс науки англійської мови.

При навчанні в початковій, а потім в середній школі, а пізніше й в університеті він завжди визначався особливою працьовитістю і старанням завзято поборювати всі труднощі й завжди був першим учнем та студентом і діставав за свої успіхи особливі відзначення.

Та важко було його мамі забезпечити можливість дати освіту синові, а тим більше високу — фахову. Долею півсироти заопікувався його вуйко Ізидор Рибак з рідною тетою, маминою сестрою Марісю. Вони ввесь час уважно спостерігали за інтелектуальним розвитком юнака, постійно турбувались поглибленням його національної свідомости й піднесенням його гордости — українця, сина УСС. Вони ж фінансово забезпечували його високошкільні студії. Ярослав Гарасимович впродовж п'яти років закінчив ветеринарний факультет університету в Асунціоні, 24-го грудня 1970 року, а диплом доктора тих наук, одержав в лютому 1971 року, як найкращий абсольвент, з усякими урочистими відзначеннями за свої успіхи.

Такий успіх молодого українця звернув мимохіть особливу увагу його професорів і його зразу ж приділили до навчальної педагогічної праці викладати певну галузь його фаху для студентів другого курсу того ж університету, що він його щойно закінчив. Крім того його призначено до воєнно-ветеринарної служби з наданням відповідної старшинської ранги. Що більше він дістав запевнену стипендію на виїзд до Північної Америки для дальшої спеціялізації.

Ще за часів його студій звернуло на нього, увагу й Українське Товариство Ветеринарних Лікарів в ЗСА і свого часу старалось допомогти чим могло молодому адептові ветеринарної науки.

Ярослав Гарасимович гідно оправдав виявлену до нього любов рідних йому людей, а результатами своєї наполегливої праці й примірною поведінкою і поставою свідомого патріота-українця вшанував почесне ім'я свого незабутнього батька зі славного Леґіону Українських Січових Стрільців.

Антін Кущинський

РІЧНИЦЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВИПАНІ

Випані. — 1 вересня тут відбулося третє засідання місцевих організацій, членів Відділу УККА. На ньому рішено відзначити 100-річчя народження Лесі Українки в неділю 26 вересня 1971 р. о год. 4-ій по пол. в українській католицькій парохіяльній залі, у Випані.

Доповідь виголосить заслужена громадянка п. Софія Онуфрик. В імпрезі візьмуть участь Від.: СУА, ООЧСУ, УНС, СУМА, Т-во за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, Школа Українознавства ім. Лесі Українки та Струнний Ансамбль при осередку СУМА в Пассейку, під дир. Ярослава Костишина.

Нарадами проводив голова Відділу УККА ред. Василь Пасічняк, секретарював Микола Семанишин.

50-ЛІТТЯ ІНСТИТУТУ

Інститутові Ботаніки АН УССР, що постав у Києві з малого музею і гербарію, сповнилося 50 років від часу заснування. Інститут носить ім'я акад. М. Г. Голодного, одного із своїх давніших працівників. В Інституті було покладено початок нового напрямку в ботаніці — радіяційної генетики. Інститут видав 12-томник „Флора УССР", в якому описані 4 500 рослин в Україні і вказані можливості їх промислового використання в сільському господарстві, медицині, хемії тощо. Тепер науковці працюють над проблемою очищення води, розшукують нові джерела білкових речовин, вітамінів, опрацьовують „основи реґуляції росту рослин". Інститутські лябораторії обладнані першоякісною технікою. Керує Інститутом Ботаніки АН УССР акад. К. Ситник.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ, ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

„БАГАТА ТИ ЄСИ..."

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дів та їхні межі. Міністерство вже розпочало цю роботу. Що ж ми довідалися досі?

„Цілий ряд свердлень поблизу Дніпра виявляє, що в поміркованій зоні каміння посідає досить високий вміст золота, до 10 грамів на тонну. Перший раз знайдено кобальт, сірку, мідь, нікель та інші родовища в найстарших шарах України. В Кривому Розі у залізній руді виявлено золото і срібло. Біля Кременчука і Полтави знайдено молібденіт і вольфрам. Виглядає, що наше передбачення здійсниться".

На світлинах показано: колосальний екскаватор, а біля нього усміхненого робітника „Васілія Куліка". Далі на тлі колосків пшениці видніє нафтовий шиб. На іншій світлині показано інсталяцію великих рур — газопроводів, а в пояснювальній нотатці сказано, що такими рурами проходить газ з Дашави до Києва і до білоруської столиці Мінська.

Бачимо, що правдиві факти про багатства України вимішані з пропаґандою. Знаємо ми, як ті „міністерства" України працюють і як ще далеко до того, щоб нарід України зажив стандартом життя народів убогіших на природні ресурси, але вільних. Самі ресурси природних багатств країн не були і не є ознакою добробуту народу тих країн. Ця істина досить широко відома, і тому дивним стає, кого „Спутнік" думає набирати самохвальбою.

Для прикладу згадаємо статтю з американського журналу „Форін Аффейрс" за липень л. н. „Росія в Східній Европі", автором якої є Роберт Ф. Бирнс, професор історії Індіяна університету. В цій статті проф. Бирнс доказує, що Москва, хоч має тепер контролю над Східньою Европою, але на довшу мету її не втримає, бо економічна система СССР і його політична ідеологія не відповідають духовості Східньої Европи, історично зв'язаної із Західньою Европою.

Совєтська допомога Східній Европі сирівцями (українським залізом, вугіллям, газом та ін.) не може дати їй того, що Заходові дав Плян Маршалла. Ідеологічно те саме. Зростаючої інтелектуальної і філософічної порожнечі не вдасться заступити марксизмом-ленінізмом, в якому навіть комуністичні провідники щораз більше розчаровуються.

Проф. Бирнс каже, що Східня Европа, як соняшник, звертається в сторону Заходу, стаючи зоною інфекцій для Совєтського Союзу, а не бар'єром поміж Заходом і Сходом.

Високий життьовий стандарт осягають не ті країни, що вивозять сирівці, а ті, що вивозять продукти. Японія осягнула економічне чудо лише завдяки вивозові продуктів, хоч мусять ввозити багато сирівців.

Нова українська платівка

Скарбницю української музично-співочої культури збагатила ще одна платівка — „Тут весни розквітли мої", — видана фірмою Рандоб Рекордс у Клівленді, Огайо, її наспівав Володимир Боднар. Платівка розчислена на любителя музики легкого жанру.

У виконанні, уміщених в альбомі пісень чисто українського змісту, виявив себе співак незвичайно цінною силою з дуже поважними і цінними голосовими засобами. Його вокальні прикмети — це широкий діяпазон, скрізь вирівняний, гарна шляхетна барва голосу, непорочна інтонація та вирізна дикція, вміле розложення динамічних ефектів і ґрадацій. Усе це складається на загальні музично виразові засоби, що ставлять виконання співака на певний рівень. Співак повинен уникати надмірної іноді експресії, особливо у динамічному ступенуванні, натомість змагати до більшої імпульсивности у співі.

Незвичайну допомогу виразовим інтенціям співака подав справді мистецький супровід Ірени Заячківської.

Щоб пластинку належно оцінити, треба прослухати.

Розквітлий гай — сад на обкладинці з великою приємністю згадую.

Михайло Добош

УКРАЇНСЬКИЙ ПАРК В КАНАДІ

Кемп Мортон, Манітоба.— У поїздках, в часі вакацій, стрічаємо багато наших американських українців, що видають фантастичні суми грошей, щоб побачити Америку і Канаду. Нераз їдуть і тисячу миль, щоб відвідати якогось забутого індіянина або побачити невідомі скаскалисті обрії Колорадо, чи стейту Вашингтона. Ми зупинилися в нашій вакаційній мандрівці в Канаді, в нашому Вінніпеґу. Місто чисте й в ньому є порядок. Не диво—посадник міста українець, уродженець Канади є вже довгі роки і ніхто з конкурентів англо-саксонського походження не зміг його переголосувати. Вінніпеґ був свідком великих здвигів нашого народу Канади, як: посвячення пам'ятника Шевченка, ювілей нашої Церкви в Канаді, в якому взяли участь майже всі владики нашої Церкви з усіх країн поселення—Вінніпеґ має на провінціяльному університеті Манітоби розбудовану програму курсів української мови, що їх очолює голова департаменту слов'янських мов, проф. Ярослав Рудницький та веде ряд курсів також літом, проф. Ярослав Розумний. Вінніпеґ—центр середньої Канади, та осередок нашого церковного життя, під проводом митрополита Української Католицької Церкви Максима Германюка ЧНІ та православного митрополита Іларіона Огієнка—зараз на склоні літ—одного з найзамтніших корифеїв української науки мовознавства, зокрема української акцентології; його наукові праці втішаються високим авторитетом славістів неукраїнців по всьому світу. Вінніпеґ—наш осередок науки, Церкви і культури Середньої Канади. Ми радо загощуємо туди й завсіди стрічаємо подиву гідну українську традиційну гостинність. Наших церков у Вінніпеґу багато. Гордо пишається наша православна катедра на перехресті найлюдніших доріг, наша українська катедра св. Володимира і Ольги, наші церкви оо. Василіян, сестер, що ведуть школи та різних домівок важко описувати—вакаційною порою нас цікавлять оселі молоді та відпочинок серед природи. Хоч місто Вінніпеґ повне зелені і повітря тут сухе й чисте, найкращий відпочинок літом, поза містом серед чудових канадійських лісів. Де там говорити нашим канадійцям про мрії американців мати дім на передмістях за сорок тисяч долярів. Наші каннадійці побудували собі хати, як палатки за кільканадцять тисяч.

А на неділю куди їдете? Очевидно до Українського Парку. Там зустрінете й проф. Рудницького і вищих урядовців провінційного уряду радія і телевізії українців з канадійськими дипломами—там літом перебуває часто голова нашої Католицької Церкви митрополит Максим. Він щоденно ранком править св Літургію для наших пластунів і сумівців на літніх таборах в приміщеннях Українського Парку. Владика Максим для всіх доступний—кожний з відвідувачів чи гостей може без труднощів побачити нашого первоієрарха Канади і з ним обмінятися думками. Навіть прийти до нього на офіційну авдієнцію, в палатці у Вінніпеґу, не є аж так важко. Владика Максим є люблением архипастирем і всіми культурними справами цікавиться, а в поведінці є надзвичайно приступний та скромний. Нам не довелося почути ані однієї скарги зі сторони священиків на свого владику, хоча як і всюди є справи дисциплінарної натури, де послух і строгість є необхідні. Культурний спосіб поведінки з підчиненими, уважливість до рад світських-не завжди обізнаних зі справами нашої еклезіології діячів, характеризує особу цього нашого Первопрестольника хоч не проголошеного офіційно, та вирізнює його серед наших других ієрархів на друге після Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого місце, і то вповні заслужене.

Кир Максим, до певної міри, являється господарем Українського Парку в Кемп Мортоні. Сам парк постав ще давніше, закуплений українськими вірними і установами Манітоби, як ювілейний дар попередникові Кир Максима на престолі митрополита Канади, Преосвященному Кир Василеви Ладиці єпископові-екзархові Вінніпеґу. Український Парк розбудовано під кутом приміщення літніх таборів для молоді. Вибудовано каплицю церковцю в дерев'яному стилі, що гармонізує з довкіллям, є дімок з гарним городцем та доступом до озера для літніх вакацій митрополита, розбудовано приміщення для таборування всіх, а не лиш одніеї з наших молодечих організацій, а саме: Пласту, СУМА та вівтарних дружин чи Української Католицької Молоді Канади, що в цей сам літній час таборують в Українському Парку, користуються однією кухнею, що її ведуть наші канадійські жінки та матері таборовиків. Таборовики втішаються повною свободою своєї програми, спорту на який в парку дуже багато місця, а вже про водний спорт, то більш пригожих умовин—не дає жадна з нам відомих осель для нашої молоді. О год. шостій ранку вже деякі таборовики й гості ловлять рибу в чистій воді озера. Біля сьомої години трубка будить таборовиків і гостей. Молодь зорганізовано машерує до каплиці, де щодня правиться Служба Божа. По відправі-сніданя і збірка.

Організації молоді мають повну свободу будувати на терені УП свої власні приміщення, які попри таборові дерев'яні колиби для юнацтва стають осередками їхньої праці літом. Саме, 2 р. тому, СУМ Канади збудував і посвятив нові приміщення для Сумівців і Сумівок, що зараз таборують в цей сам час, відмінно від пластової практики, коли таборування для юнаків і юначок відбувається в іншому часі. Плавання є щодня в полудневу пору. Для лодок та моторівок озеро Вінніпеґ має ідеальні умовини, бо не є бурхливе, а до цього вода в ньому до купелі тепла та приємна для пливаків. Гостей зі ЗСА приємно вітається традиційною в Канаді гостинністю. Вправді в Парку не має вигідних кімнат зі зимною та теплою водою, але самітнім знайдеться місце переспати, а спів канадійських птахів заступить всі програми в радіо і телевізії модерних мотелів. Для родин з дітьми приміщення треба замовляти заздалегідь, а для приїздних зовсім задовільні кімнати можна одержати в готелі сусідньої місцевости Гімлі, де за яких 4-5 долярів денно-кожний почуватиметься навіть краще, як в Гілтон Інтернейшенел. Їхати до Парку легко. Поїздом, чи літаком до Вінніпеґу, Манітоба, а звідтам доїдиться принагідно чи то з кимсь з катедри св. Володимира і Ольги, (тамошній душпастир о. Кисілевський—був довгий час управителем УП), чи з парохії Покрови Пр. Богородиці при Бойд вул., котрої парох о. шамбелян Добрянський останніми часами переводить майже ввесь вільний час літом на оселі для її розбудови та розвитку. Отець шамбелян звичайно усміхнений і з гумором стрічає людей радо та організує їх транспорт на оселю тими, що тамтуди їдуть. До нього також треба звертатися за приміщеннями та в справах адміністрації Українського Парку. Гості не потребують журитися варенням, бо в кухні, в якій харчується таборова молодь, можна одержати за не дуже високу оплату сніданки, обіди й вечері, а всі влаштування санітарні є на місці і перебути в Українському Парку літні вакації з дітьми є дуже корисно та приємно. Доїзд з-поза Вінніпеґу є легкий. Треба їхати в напрямі Гімлі, (Gimli) опісля доріжкою вздовж озера аж до перехрестя залізничої лінії, що іде просто попри парк. Тут і напис Український Парк. Очевидно на ніч замикається браму, і щоб її відчинити, треба телефонувати. Їдьмо до Українського Парку в Манітобі! Молоді—неділями з'їжджається там кілька тисяч. Гуде українська пісня четвертого покоління канадійських українців. В розмовах обміни думок і стилів громадської праці. Наше духовенство там гідно несе національний прапор. Українська Канада живе.

Первопрестольник-це титул заступника митрополита Київського і Галицького, що його мав Іпатій Потій, що сам вів переговори з Папою в часі Берестейської Унії. Всі документи і офіційні розмови в Римі вели відпоручники Митрополита Київського-Михайла Рагози, а саме Первопрестольник Іпатій Потій—називаний з грецька прототронієм в папських документах, і екзархом Михайлом Терлецьким. Митрополит Максим, своєю невсипущею і далеко не всім відомою працею, в часі заслання митрополита Йосифа, своєю поставою до справи патріярхату та останніми численними клопотаннями в Римі в повній однозгідності з Верховним Архиєпископом вповні заслуговує не лише на титул але й на повне становище Первопрестольника-Прототронія. Очевидно, це вже прерогатива Верховного Архиєпископа таким його назначити і публічно оголосити.

(ієкр.)

З громадського життя в Маямі

В неділю 30-го травня ц. р. українська громада в Маямі, Флорида, відзначила 45-річчя трагічної смерти Головного Отамана і Голови Директорії Симона Петлюри і 33-річчя трагічної смерти творця УВО і ОУН полк. Євгена Коновальця. В наміренні обох Вождів і українського народу, в церквах відправлено врочисті Богослуження.

По Богослуженні, в залі української католицької церкви відбулися поминки; головний реферат виголосив Василь Каліцінський, і говорив голова Центрального Комітету Степан Ковальчук. Зібрано 64 дол., їх розділено по рівній частині та вислано на Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі й на Визвольний Фонд. Підготовою і переведенням Свята займався Український Центральний Комітет.

Наша молодь в параді „міс юніверс". В неділю 18-го липня ц. р. відбулася парада по вулицях Маямі Біч, Флорида. З нагоди вибору „Панни Світу" (Міс Юніверс) в тій параді брали участь деякі національні групи. Наша танцювальна група везла на возі дві великі писанки, її супроводив гурток дівчат в українських строях, пари гуцулів які танцювали до звуків українських мелодій, а численна публіка щиро нагороджувала нашу заслужену молодь рясними оплесками.

Клюб танцюристів все використовує всі нагоди та поширює, нашу музику, наші танці та нашу народну ношу між чужинцями і зараз підготовляє „Фловд" віз на параду „Орендж Бол", що відбувається щороку в Маямі в передвечір'я нового року, і $ловд буде коштувати 2 000 дол. Треба помогти матеріяльно нашій молоді у їхньому ділі та пабажати ще кращих успіхів.

Тиждень Поневолених Націй у Маямі. — Відзначування Тижня Поневолених Націй започатковано у Маямі в п'ятницю 23-го липня о год. 9-тій рано. Велика заля в будинку Управи міста була заповнена громадянами міста, міська Управа з посадником Кеннеді відбувала в той час наради. Представники місцевого Комітету Поневолених Націй увійшли на залю із головою, о. Іваном Павлом Наґи представником мадярів, та панами: Люс В. Манрара, Орландо Наранйо і Рафа П. Дорсті представниками кубинців, і Степана і Розалії Ковальчук від українців. Посадник Кеннеді привітав представників Комітету прочитавши проклямацію Тижня Поневолених Націй і проголосив, що дні від 18-го до 25-го липня, ц. р. є тижнем Поневолених Націй. Місцевий репортер зробив спільну знімку Управи та посадника міста і Комітету та подав малу згадку в місцевому часописі. Проклямацію та проголошення тижня Поневолених Націй прислав Комітетові, ґувернер Флориди, Аскю.

В неділю 25-го липня ц. р. о год. 1:30 по обіді, попередив демонстрацію Поневолених Націй, панель на телевізійнім каналі 23. Панель тривав пів години та був намічений для Кубинців та еспансько-мовного світу для обзнайомлення Тижня Поневолених Націй зокрема української, яка перша стала до боротьби з комунізмом. Учасники Панелю: телевізійний коментатор Орландо Нарава, перекладчик з англійського на еспанськe Люс В. Манрара президент Комітету правди про Кубу, голова Комітету Поневолених Націй-о. Іван П. Наґи від мадярів, голова Українського Центрального Комітету-Степан Ковальчук, і організатор кубинців в Комітеті Поневолених Націй—Рафаел П. Дорсте. Нашою участю вдалося нам познайомити та приєднати для наших визвольних змагань нового союзника, нову політичну силу в Маямі, а може і Флориді, бо послідний федеральний „ценсус" вказав, що в Маямі є 365 тисяч кубинців а около 100 тисяч других що говорять еспанською мовою.

Демонстрація - Похід Поневолених Націй відбувся тієї ж неділі о год. 3-тій по обіді від публічної бібліотеки до „вогню приятелів"—„Торч оф френдшіп" Бейфронт Парк, Маямі, Флорида. В демонстрації взяли участь 9-націй: білоруси, кубинці, (перший раз), естонці, німці, мадяри, латиші, литвини, поляки, і українці. Усі ішли із своїми прапорами. Українська група була найчисленніша. Всі несли відповідні написані плакети. Молитвою та привітом, відкрив зібрання голова Комітету, о. Іван П. Наґи. Проводив зібранням - протестом: голова програмового комітету—Тарас Максимович, всі національності приходили перед „Горіючий Вогонь Приятелів" та виголошували першу стрічку свого гимну.

Головну промову виголосив стейтовий сенатор Лі Вейсенборн, секретарка Комітету Поневолених Націй -Катерина Годівська прочитала промову за неприсутню п-ю Л. Міціак, польку, американський гимн відспівала п-і Марія Т. Каріло, їй акомпаньював ред. Вілімс.

Демонстрацію закрив молитвою о. Д. Ф. Савка, парох української православної церкви.

Телевізія подала малу згадку в новинках, також про цей факт подали кубинські телевізії і радія та обширніше газети, а Маямі Геральд подала знімку та інтерв'ю з українським хлопцем і батьком Богданом Неганів. Українську групу заступав Український Центральний Комітет в Маямі.

Степан Ковальчук

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!